

Nr. 61 (2009)

Betreft: Gemeentelijke regie op de keten van Werk en Inkomen

Aan de leden van de Gemeenteraad

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2008 heeft de Gemeenteraad een amendement aangenomen, waarin u het college verzoekt onderzoek te laten verrichten naar efficiency in de keten. Als bijlage bij deze Raadsinformatiebrief treft u het gevraagde onderzoek aan. Met deze raadsinformatiebrief willen wij u tevens informeren over een aantal ontwikkelingen met betrekking tot de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan de gemeentelijke regie op de keten van Werk en Inkomen.

Voorjaarsnota 2008

In de Voorjaarsnota 2008 heeft het college aangekondigd de financiering van het ROC Projectencentrum vanuit het Werkdeel van de Wet Werk en Bijstand (WWB) te willen beëindigen. Het Projectencentrum was onderdeel van het inmiddels failliete Triton. Eind 2006 is een doorstart gemaakt en is dit centrum ondergebracht bij het ROC. Het voornemen van het college om de financiering van het ROC Projectencentrum vanuit het Werkdeel WWB te beëindigen, was gebaseerd op een kosten-baten analyse in relatie tot het niet tot stand kunnen brengen van een inkoopovereenkomst 2008, waardoor de recht - en doelmatige besteding van WWB middelen onder druk kwam te staan. Het Werkdeel van de WWB is bedoeld om de re-integratie van mensen behorend tot de doelgroep van de Wet Werk en Bijstand (WWB) te financieren. De burger en de financiering van de individuele re-integratie behoren op grond van de WWB centraal te staan, in plaats van het re-integratiebedrijf en de financiering van de exploitatiekosten van het re-integratiebedrijf.

Onderzoek naar efficiency in de keten

Het door onafhankelijk bureau Deloitte uitgevoerde onderzoek onderschrijft het standpunt van het college inzake de financiering van het ROC Projectencentrum. Daarnaast geeft Deloitte aan, dat hetgeen geldt voor het ROC Projectencentrum ook geldt voor de financiering van Stichting de Herstelling, Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer en Stichting Oranjerie De Groene Parel. "In feite worden gegarandeerde gelden ter beschikking gesteld om de capaciteit, dit kan ook gelezen worden als "de instelling", in stand te houden. Gezien de vormgeving van de contracten is de rechtmatigheid van de besteding van deze middelen ten laste van het werkdeel van de WWB niet in het geding." Paragraaf 3.3., pagina 12 van het onderzoeksrapport van Deloitte. Met betrekking tot de doelmatigheid constateert Deloitte: "Gezien het achterblijvende gebruik van de voorzieningen, waarvoor wel betaald wordt, zijn de kosten van het daadwerkelijk gebruik veel hoger dan voorzien. Gemiddeld genomen kost een plek voor een jaar (van een plek kunnen soms meerdere klanten gebruikmaken) werkelijk ruim € 40.000. Een uitschieter is De Herstelling, de kosten per plek voor de WWB bedragen € 150.000." Paragraaf 4.1, pagina 16 van het onderzoeksrapport van Deloitte.

Gemeentelijke regie op de keten van Werk en Inkomen

Het proces met betrekking tot de keten van Werk en Inkomen begint bij het UWV WERKbedrijf, het voormalige Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Iedere burger die een beroep wil doen op een voorziening op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB), zal zich als eerste moeten melden bij het UWV WERKbedrijf. Het UWV WERKbedrijf beschikt over een ruim aanbod aan vacatures, waarmee zij mensen kunnen bemiddelen naar een reguliere baan. De kerntaak van het UWV WERKbedrijf bestaat uit het bemiddelen naar regulier werk, van mensen waarbij geen sprake is van noemenswaardige belemmeringen en/of beperkingen. Mensen met een of meerdere belemmeringen en/of beperkingen kan het UWV WERKbedrijf doorgaans niet bemiddelen naar regulier werk. Deze mensen worden overgedragen aan de gemeente.

Dat betekent dat de doelgroep van de gemeente op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB) bestaat uit mensen met één of meerdere belemmeringen en /of beperkingen, op grond waarvan directe bemiddeling naar regulier werk (nog) niet mogelijk is.

De doelstellingen van de Wet Werk en Bijstand (WWB) zijn:

- enerzijds het voorkomen (preventie instroom in de WWB) dat mensen afhankelijk worden van een uitkering op grond van de WWB; en
- anderzijds het bevorderen dat mensen die tijdelijk afhankelijk zijn van een uitkering op grond van de WWB, weer zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien (uitstroom uit de WWB), bij voorkeur door het verwerven van regulier werk.

Op grond van het bovenstaande is de vraag aan de orde hoe de gemeente mensen met één of meerdere belemmeringen en/of beperkingen het beste kan ondersteunen, ter voorkoming (preventie instroom in de WWB) dat mensen afhankelijk worden van een WWB-uitkering, dan wel ter bevordering dat mensen niet langer dan noodzakelijk (volledig) van een WWB-uitkering afhankelijk hoeven te zijn (uitstroom uit de WWB).

Het college is van mening dat zowel de hiervoor benodigde expertise, als de hiervoor benodigde capaciteit, in onvoldoende mate binnen de gemeentelijke organisatie aanwezig zijn. Op grond hiervan is de gemeente op zoek gegaan naar geschikte marktpartijen, die wel beschikken over de benodigde expertise en capaciteit en die bereid en in staat zijn om de gevraagde dienstverlening te leveren, tegen een acceptabele prijs-kwaliteitverhouding.

Noorderkwartier NV

De gemeente Den Helder werkt op grond van de Gemeenschappelijke regeling Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland in regionaal verband al jaren naar tevredenheid samen met Noorderkwartier als uitvoeringsorganisatie in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Om die reden ook heeft de gemeente in eerste instantie Noorderkwartier NV gevraagd om namens de gemeente Den Helder plaats te nemen in de keten van Werk en Inkomen, om voor de inwoners behorend tot de doelgroep van de WWB in kaart te brengen wat de belemmeringen en/of beperkingen van mensen behorend tot de doelgroep zijn, om vervolgens te komen met een aanpak om deze belemmeringen en/of beperkingen weg te nemen, dan wel te overbruggen, door zo optimaal mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheden. De gemeente heeft Noorderkwartier NV hiervoor benaderd, omdat de kerntaken van een WSW-bedrijf bestaan uit het begeleiden van mensen met belemmeringen en/of beperkingen, teneinde de mogelijkheden voor reguliere arbeid zo optimaal mogelijk te benutten en verder te ontwikkelen. Met het oog daarop is het college met Noorderkwartier diverse overeenkomsten inzake de arbeidsintegratie op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB) aangegaan.

In juni 2008 werd het college echter geconfronteerd met het eenzijdig door Noorderkwartier NV opzeggen van de laatstgenoemde overeenkomsten. In gesprekken met Noorderkwartier NV om te komen tot een nieuwe overeenkomst inzake de WWB-arbeidsintegratie is door Noorderkwartier NV aangegeven, dat pas tot het aangaan van een nieuwe overeenkomst voor de WWB-arbeidsintegratie kon worden overgaan, nadat het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Gesubsidieerde Arbeid Kop van Noord-Holland, zich zou hebben uitgesproken over het al dan niet voortzetten van de arbeidsintegratie door Noorderkwartier NV.

WNK-bedrijven

Vanwege het opzeggen van de WWB-arbeidsintegratie overeenkomsten door Noorderkwartier NV en het niet tot stand komen van nieuwe overeenkomsten met Noorderkwartier NV, was de gemeente met het oog op de continuïteit van de arbeidsintegratie genoodzaakt contact opgenomen met WNK-bedrijven te Alkmaar. WNK-bedrijven bleek bereid en in staat te zijn om namens de gemeente Den Helder plaats te nemen in de keten van Werk en Inkomen. WNK-bedrijven heeft zich hierbij bereid verklaard om als hoofdaannemer op te treden, waarbij WNK-bedrijven op verzoek van de gemeente bereid is gevonden om gebruik te maken van de gemeentelijke infrastructuur in Den Helder en in de regio Kop van Noord-Holland. Een en ander laat onverlet, dat de regionale samenwerking met Noorderkwartier als uitvoeringsorganisatie in het kader van de Wsw door de gemeente onverkort wordt voortgezet.

Hoe ziet de samenwerking met WNK-bedrijven er in de praktijk uit? Zoals aangegeven, begint het proces bij het UWV WERKbedrijf, het voormalige CWI. Het UWV WERKbedrijf is gespecialiseerd om mensen zonder belemmeringen en/of beperkingen te bemiddelen naar regulier werk. Van alle inwoners van de gemeente Den Helder, die zich melden bij het UWV WERKbedrijf, weet het UWV

WERKbedrijf 60% te bemiddelen naar regulier werk. De overige 40% kan het UWV WERKbedrijf niet direct bemiddelen naar regulier werk, omdat sprake is van een of meerdere belemmeringen en/of beperkingen, op grond waarvan directe bemiddeling naar regulier werk (nog) niet mogelijk is. Deze mensen worden – in samenwerking met de gemeente - overgedragen aan WNK-bedrijven.

WNK-bedrijven is net als Noorderkwartier NV van oorsprong een WSW-bedrijf. Een bedrijf dat gespecialiseerd is om mensen met een of meerdere belemmeringen en/of beperkingen te begeleiden naar werk. Uitgangspunt hierbij is dat niet de belemmeringen en/of beperkingen, maar de talenten en mogelijkheden van mensen centraal dienen te staan, om (weer) zinvol te kunnen meedoen in – en een bijdrage te kunnen leveren aan - de samenleving.

Het proces bij WNK-bedrijven begint met het aan betrokkenen aanbieden van een arbeidsovereenkomst, in de vorm van een lege dienstbetrekking. Op grond van deze arbeidsovereenkomst ontstaat er (weer) recht op inkomen. Om dat recht ook daadwerkelijk te gelde te kunnen maken, dienen mensen medewerking te verlenen aan een assesmentonderzoek.

Dit assesmentonderzoek bestaat uit individueel maatwerk en kan variëren van een medisch onderzoek door een arbeidsdeskundige, om te onderzoeken welke mogelijkheden voor regulier werk iemand met medische beperkingen nog heeft, tot het volgen van een sollicitatietraining, het regelen van kinderopvang, het volgen van scholing en het opdoen van werkervaring. De aandacht is hierbij gericht op de talenten en mogelijkheden van mensen, rekening houden met eventuele belemmeringen en beperkingen.

Het door WNK-bedrijven uit te voeren assesmentonderzoek kan tot drie uitkomsten leiden:

1. alsnog uitstroom naar regulier werk;
2. een reïntegratie-traject gericht op het verkrijgen van regulier werk;
3. een zorgtraject, gericht op het verkrijgen van de juiste hulp en/of zorg om (weer) te kunnen participeren in de samenleving en wellicht op termijn weer te kunnen verkrijgen van regulier werk.

1. uitstroom naar regulier werk

Voor sommige mensen zijn de belemmeringen en/of beperkingen eenvoudig te overbruggen, bijvoorbeeld door het volgen van een sollicitatietraining, het regelen van kinderopvang of het aanbrengen van aanpassingen op de werkplek. Uitstroom naar regulier werk is dan alsnog mogelijk binnen drie tot vier maanden. Nazorg is vaak wel van groot belang en dit instrument zal - indien nodig - dan ook worden ingezet.

2. een reïntegratie-traject

Voor sommige mensen is een termijn van drie tot vier maanden te kort om te kunnen uitstromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Een duaal traject, bestaande uit het opdoen van werkervaring en (een beroepsgerichte) scholing, zijn dan de instrumenten die worden ingezet om uitstroom naar regulier werk mogelijk te maken. Een dergelijk reïntegratie-traject duurt – in aansluiting op de assesment periode - ongeveer zes maanden. Hiervoor kan WNK-bedrijven een vervolg arbeidsovereenkomst aanbieden, om de mensen ook gedurende deze periode van een inkomen te kunnen voorzien.

3. een zorgtraject

Voor sommige mensen is uitstroom naar regulier werk (voorlopig nog) niet mogelijk, gezien de aard en de ernst van de belemmeringen en/of beperkingen. Voor deze mensen wordt een zorgtraject opgestart, om ervoor te zorgen dat mensen de hulp en de zorg krijgen die nodig is, om ze te ondersteunen bij de geconstateerde belemmeringen en/of beperkingen. Meestal zijn dit langdurige trajecten. Maatschappelijke participatie kan deel uitmaken van een zorgtraject. Een zinvolle dagbesteding kan de inzet van zorg en hulp dikwijls heel goed ondersteunen. Zodra het zorgtraject is opgestart, worden deze mensen door WNK-bedrijven overgedragen aan de gemeente, om een WWB-uitkering op te starten.

Het bovenstaande assesmentonderzoek, alsmede de genoemde vervolginstrumenten, kunnen ook worden ingezet voor inwoners die reeds een WWB-uitkering ontvangen, met dit verschil dat er voor mensen die reeds een uitkering op grond van de WWB ontvangen, geen arbeidsovereenkomst wordt aangeboden. Zij kunnen deelnemen met behoud van hun WWB-uitkering.

Helders Model

WNK-bedrijven is bereid en in staat om namens de gemeente Den Helder plaats te nemen in de keten van Werk en Inkomen. WNK-bedrijven heeft zich hierbij bereid verklaard om als hoofdaannemer op te treden, waarbij WNK-bedrijven bereid is om gebruik te maken van de gemeentelijke infrastructuur in Den Helder en in de regio Kop van Noord-Holland. WNK-bedrijven kan deze infrastructuur ook inzetten voor inwoners uit de regio Noord-Kennemerland, waarvoor WNK-bedrijven re-integratie werkzaamheden verricht, waaronder de gemeenten Alkmaar en Heerhugowaard. In het kader van de geïntegreerde dienstverlening in de keten van Werk en Inkomen, kan ook het UWV WERKbedrijf de in het kader van Helder Werk ontwikkelde re-integratie instrumenten inzetten, alsmede de overige infrastructuur in Den Helder en in de regio Kop van Noord-Holland.

Accountantsverklaring Jaarrekening 2008

Recentelijk heeft Ernst & Young, de huisaccountant van de gemeente de gemeentelijke Jaarrekening 2008 gecontroleerd. Daarbij heeft de accountant geoordeeld dat zij met betrekking tot de financiering vanuit het Werkdeel WWB van het ROC Projectencentrum, Stichting de Herstelling, Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer en Stichting Oranjerie De Groene Parel, de rechtmatige besteding van het Werkdeel WWB in onvoldoende hebben kunnen vaststellen, waardoor zij deze financiering aanmerken als een financiële onzekerheid ter hoogte van ongeveer 1,5 miljoen euro. Voor de gemeentelijke Jaarrekening 2008 komt de verkrijging van een goedkeurende accountantsverklaring met betrekking tot de rechtmatigheid hiermee nog niet direct in gevaar. Duidelijk is echter dat doorgaan op de ingeslagen weg voor de gemeentelijke Jaarrekening 2009, de verkrijging van een goedkeurende accountantsverklaring met betrekking tot de rechtmatigheid, hiermee direct in gevaar komt, met alle risico's van dien. Het college heeft op grond hiervan besloten om de genoemde instellingen, te weten het ROC Projectencentrum, Stichting de Herstelling, Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer en Stichting Oranjerie De Groene Parel, formeel schriftelijk te informeren dat de overeenkomsten welke op 31 december 2009 van rechtswege aflopen, met ingang van 1 januari 2010 niet meer zullen worden verlengd. Wel is aangegeven dat de gemeente met de betreffende instellingen in overleg wil treden, om te bekijken wat de rol van de betreffende instelling kan zijn als onderaannemer, binnen de hierboven beschreven visie van het college inzake de gemeentelijke regie op de keten van Werk en Inkomen.

Tot slot

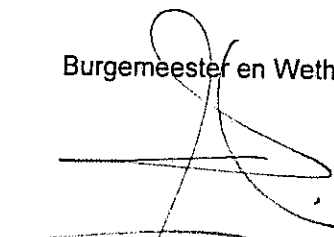
Het college is zich bewust van de impact van de genomen besluiten op de financiering van de diverse instellingen in de keten. Ook is het college zich ervan bewust dat u als gemeenteraad grote waarde hecht aan het maatschappelijke belang van de genoemde instellingen voor Den Helder. Het college zal daarom serieus met de betreffende instellingen in overleg treden, over de mogelijke rol van de betreffende instellingen als onderaannemer, binnen de keten van Werk en Inkomen. De invoering van marktwerking in de keten brengt echter niet alleen risico's met zich mee, maar biedt ook kansen en mogelijkheden.

Het college is zich bewust van de noodzaak om de koers bij te stellen en is zich bewust van haar verantwoordelijkheid inzake zowel een rechtmatige- als een doelmatige besteding van de beschikbare middelen. Het college is van mening dat het belang van de burger en het recht op re-integratie van de inwoners van Den Helder behorend tot de doelgroep van de WWB hierbij centraal dienen te staan en niet het belang van de instelling c.q. de financiering van de exploitatiekosten van organisaties. De economische recessie maakt het tijdig maken van de juiste keuzes meer dan ooit noodzakelijk.

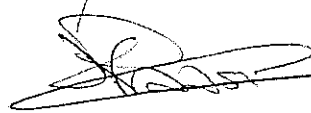
Na het zomerreces willen wij de beschreven ontwikkelingen graag nader toelichten in een Raadscommissievergadering. Wij vertrouwen er voorts nog op u met deze raadsinformatiebrief naar behoren te hebben geïnformeerd.

Den Helder, 23 juni 2009.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

burgemeester
ir. C.J. Vriesman

secretaris
H. Raasing